Nationella minoriteter
Rättigheter och möjligheter

Dansundervisning på Romskt kulturcentrum i Gubbängen i Stockholm.

FOTO: JOHAN JEPPSSON

Nationella minoriteter – inte invandrare

DET FINNS GOTT OM missuppfattningar om de nationella minoriteterna. En av de vanligaste är att man kallar dem för invandrare.

– När man pratar om invandrare handlar det om integration och att komma in i det svenska samhället. Minoritetsgruppen är raka motsatsen, de har alltid funnits i Sverige och är väl integrerade. För dem handlar det om att upprätthålla och bevara kulturen och språket, säger Lennart Rohdin, chef för enheten för minoritetsfrågor på Länsstyrelsen i Stockholm.

De nationella minoriteterna är folkgrupper som skiljer sig från majoritetsbefolkningen och som har funnits av hävd på svenskt territorium. Det betyder att de funnits här i princip lika länge som vi har haft statsbildningen Sverige, alltså sedan Gustav Vasas tid 1523.

– Samerna som är ett urfolk har förstås varit här ännu längre, kanske flera tusen år. Och finska har talats på Nordkalotten i upp emot tusen år, säger Lennart Rohdin.

Stockholm har haft en finsk befolkning sedan 1200-talet och finsktalande har funnits i Bergslagen sedan medeltiden. Romer har funnits i Sverige sedan Gustav Vasas tid och judar sedan 1600-talet.

IBLAND HÖR MAN FOLK säga saker som: Vi bor ju i Sverige och då ska vi väl tala svenska? Lennart Rohdin påpekar att tanken på en nation med ett språk är en ganska sentida konstruktion som växte fram på 1800-talet. Dessförinnan när kungarna styrde länderna i Europa brydde man sig mindre om vilka språk folk talade, så länge man betalade skatt.

År 1809 delades Sverige och traumat efter freden ledde till att man började fundera på vad som egentligen är svenskt.

– Minoriteter som alltid funnits trängdes undan och osynliggjordes. Egentligen kanske inte alltid så illasinnat menat men det fick stora konsekvenser och lämnade stora sår.

Skolpolitiken som genomfördes i slutet av 1880-talet och som levde kvar till mitten av 1900-talet fick ödesdigra konsekvenser för samer och tornedalingar. Barnen, som ofta bara kunde samiska eller finska, fick endast prata svenska i skolan och bestraffades fysiskt. Och de fick lära sig att deras språk och kultur inte var värt något.

– Det har satt sina spår och påverkat deras vilja och förmåga att upprätthålla språket och kulturen.

ATT SVERIGE ÖVERHUVUDTAGET HAR en minoritetspolitik i dag var inte självklart men 1999 klubbades lagen om de nationella minoriteterna. De första tio åren blev något av en prövoperiod. Erkännandet var viktigt men i praktiken hände inte mycket. När regeringskansliet 2006 skickade ut en enkät om minoritetsarbetet till Sveriges kommuner fick de svar som: vi behandlar alla invandrare lika. En del svarade inte alls.

> *Samerna har varit här ännu längre, kanske flera tusen år. Och finska har talats på nordkalotten i tusen år.*
>
> **Lennart Rohdin, enhetschef Länsstyrelsen Stockholm**

– Många har inte förstått att lagen gäller i hela Sverige, även om man inte är förvaltningsområde har man ett ansvar att informera om rättigheter och skyldigheter och se till att det finns samråd.

Kommunerna kan själva ansöka om att få bli förvaltningsområde och ansökningarna har strömmat in snabbare än någon vågat hoppas.

– Det beror framförallt på minoriteterna själva som påverkat kommunerna. Vi upplever att de kommuner som ansökt själva om att få ingå också är de som har störst engagemang, säger Lennart Rohdin. ■

Lagen som ska skydda språken och kulturen

FINNS DET NATIONELLA MINORITETER i er kommun? Känner de till sina rättigheter och är er personal medveten om den nya lagen som kom i januari 2010?

Lagen gäller i alla kommuner i hela Sverige oavsett om man ingår i så kallade förvaltningsområden eller inte.

För tio år sedan erkändes romer, judar, samer, tornedalingar och sverigefinnar som nationella minoriteter i Sverige och romani chib, jiddisch, samiska, meänkieli och finska erkändes som minoritetsspråk. I januari 2010 förstärktes deras rättigheter genom den nya lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Lagen säger att språken ska skyddas och främjas och de nationella minoriteterna ska kunna bevara och utveckla sin kultur.

I DAG INGÅR 42 kommuner i förvaltningsområden som ger stärkt skydd för användning av samiska, meänkieli och/eller finska i kontakt med myndigheter och i äldre- och barnomsorgen. Men antalet växer hela tiden eftersom flera kommuner har ansökt hos regeringen om att få ingå. Kommuner som ingår får statsbidrag och har då större möjligheter att leva upp till lagens krav.

Med eller utan pengar så ska alla kommuner se till att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter, utbilda personalen om lagen, se till att det finns samråd med minoriteterna och ta reda på om det finns personal inom de kommunala förvaltningarna som kan finska, samiska och/eller meänkieli.

Tidigare hade inte kommunerna någonstans att vända sig för råd och stöd men numera finns Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholm. Myndigheterna ska se till att lagen efterlevs och hjälpa till med informationsinsatser. ■

Tips för att komma igång

Hur en kommun vill jobba med att stärka de nationella minoriterna är upp till var och en. Men det finns en hel del goda råd att få från kommunerna som ingår i förvaltningsområdena:

1. **ORDNA INFORMATIONSTRÄFFAR**
   för de nationella minoriteterna och ta fram en handlingsplan.
2. **KARTLÄGG SPRÅKKUNSKAPER**
   och behoven i er kommun.
3. **BILDA SAMRÅD**
   De nationella minoriteterna vet oftast själva bäst vad de behöver och vill ha. Lagen ställer krav på minoriteternas inflytande i egna frågor.
4. **INFORMERA ERA ANSTÄLLDA**
   om ramkonventionen, minoritetsspråkskonventionen och den nationella lagstiftningen.
5. **SATSA PÅ KULTUR!**
6. **KONTAKTA ANDRA KOMMUNER**
   och fråga hur de jobbar.

FOTO: LOTTA LANDSTRÖM

Judisk tefillin, bönekapslar samt tillhörande påse. FOTO: ARKIVBILD FRÅN JUDISKA MUSEET I STOCKHOLM

Rätt person på rätt plats
Södertälje satsar på barnen

FÖR ATT LYCKAS MED det nationella minoritetsarbetet krävs engagemang och intresse. Och inte minst rätt person på rätt plats.

Nykomlingen i det finska förvaltningsområdet, Södertälje, har på kort tid lyckats dra igång ett omfattande arbete med kartläggning, service och finska projekt. Mycket tack vare kommunens finsktalande kommunikatör Anneli Clevenrot.

– Jag tror att det kan vara bra att inte vara helsvensk, att man anställer någon som kan språket, känner till kulturen och har kontakter, säger hon.

Anneli Clevenrot har sina rötter i Finland och har bott i Sverige i 40 år. När hon fick tjänsten fräschade hon snabbt upp sina språkkunskaper. Steg ett i minoritetsarbetet blev att kartlägga finsktalande personal i kommunen via en enkät och det visade sig att det fanns någon på nästan varje förvaltning. Till exempel är det bara två av kommunens omkring 61 förskolor som inte har finsktalande personal.

> ***Det kan vara bra att inte vara helsvensk, att man anställer någon som kan språket, känner till kulturen och har kontakter.***
>
> **Anneli Clevenrot, kommunikatör Södertälje kommun**

– Jag satte mig också på en stol i Medborgarcenter varje tisdag och hade en finsk flagga bredvid mig och frågade alla som gick förbi och som jobbade i huset om de kunde finska. Dagligen hittade jag någon som jag antecknade med namn, titel och telefonnummer, berättar Anneli Clevenrot.

Alla sa ja till att vara uppskrivna på en lista som nu används när finsktalande besöker kommunens Medborgarcenter och vill ha information eller hjälp inom något område.

– Det är väldigt positivt att lyfta fram språket bland personalen och det dyker upp personer som man inte visste hade finsk bakgrund. Det här förändrar attityden till finskan som inte alltid varit så bra, säger Anneli Clevenrot.

NÄSTA VIKTIGA STEG VAR att knyta kontakt med de finska föreningarna och Anneli Clevenrot besökte alla. Samrådsgruppen består av nio ledamöter och mötena hålls på finska. Gruppens uppgift är att föra fram behov och önskemål medan beslutet om fördelningen av pengar fattas av kommunikatören tillsammans med andra tjänstemän. De bedömer vilka insatser som är viktigast för att utveckla finska språket och kulturen. Insatserna kan handla om allt från dialogmöten och översättningar till kulturella aktiviteter och produktion av trycksaker.

– Behovet att få använda sitt språk är störst bland de äldre. De som kom till Södertälje på sextiotalet lärde sig inte alltid svenska och för dem har det varit svårt att vara i kontakt med myndigheter, säger Anneli Clevenrot.

Situationen på äldreboendena kartläggs just nu och i dagsläget finns ett demensboende med finsktalande personal. Enligt Anneli Clevenrot skulle det behövas minst 33 platser för finsktalande äldre i kommunens övriga äldreboenden.

En svår uppgift i minoritetsarbetet är att nå finsktalande som inte är föreningsaktiva men via kontakter lyckades det.

– Jag ringer helt enkelt hem till dem och de blir så glada och säger: Ringer du hem till mig? Sedan kommer de till mötena.

Södertälje satsar mycket på kulturarrangemang, för alla åldersgrupper. Allt från stora evenemang som Finska veckan till smalare projekt som filmvisning för synskadade via bildtolkning.

– Det gäller att hitta pärlorna. Jag tror på att träffas kring kulturella aktiviteter, att höra finskan och lyfta statusen för språket. Jag vill ta bort den fördomsfulla bilden av finländare.

– Vi har skapat en modell som vi kommer att kunna använda även för andra språkgrupper i framtiden. Vi har skapat en positiv atmosfär. Att vara finskspråkig har blivit en merit. ■

SÖDERTÄLJE

Antal invånare: 85 000 (2009, SCB)

Statsbidrag: 1 500 000 kr.

Antal finsktalande: Cirka 13 000 (SCB)

FOTO: JOHAN JEPPSSON

Anneli Clevenrot besöker den finska förskolan i Södertälje.

”Se till att engagera eldsjälarna” är ett av Lena Helins råd till kommuner.

FOTO: KRISTER LARSSON

Ett äldreboende – tre språk
Gällivare tog hjälp av eldsjälarna

GÄLLIVARE KOMMUN HAR VARIT förvaltningsområde för samiska, finska och meänkieli sedan 2000 men det dröjde innan effekterna av det började synas. I lagen saknades riktlinjer för hur man skulle gå till väga och då fanns inte heller Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget att rådfråga.

Nu är arbetet i full gång med samrådsgrupp, beviljade projekt och planerade förändringar inom äldreomsorg och skola.

– Vi började med att skylta bättre på de tre språken, i kommunhuset, i badhuset, på biblioteket och i turistbyrån. Vi gjorde en informationstavla i foajen och där finns ständigt uppdaterade informationsblad, säger Lena Helin, minoritetsspråkshandläggare.

När den nya reviderade lagen kom blev det ett genombrott för en större förståelse.

– Till exempel så har man ju sagt att det ska vara en merit att tala något av de nationella minoritetsspråken när man söker jobb och då tyckte vissa att det var diskriminerande. Men så är det ju inte alls. Så ja, det har varit en tankevändning för många.

> ***Det har varit en väldig enighet i gruppen och jag tänker att det här borde vi ha startat långt tidigare.***
>
> **Lena Helin, minoritetsspråkshandläggare Gällivare kommun**

Särskilt inom äldreomsorgen finns behovet av att få tala sitt eget språk. På politikernivå diskuterades tidigare möjligheten att öppna ett samiskt äldreboende men frågan lades ner. Nu har den fått nytt liv tack vare samrådsgruppen för minoritetsspråken som lagt fram en kompromisslösning.

– Det går inte att göra tre äldreboenden, ett för varje språk så vårt förslag är ett boende där alla tre språken finns.

Minoritetsspråkarbetet kom igång ordentligt för fem år sedan när de sju förvaltningskommunerna i Norrbotten gick samman och anställde en projektledare i samarbete med Kommunförbundet för att få igång utbyten. Enligt Lena Helin blev särskilt en resa till Tysfjord i Norge där samer berättade om en traumatiserande språkförlust en ögonöppnare.

Nu söker kommunen efter en samiskalärare på heltid som ska undervisa samiska elever från alla skolor. Läraren ska också hjälpa till med översättningar, exempelvis på webben.

– Och det ska inte bara vara 40 minuters undervisning i veckan utan tre timmar och på skoltid.

Hushållen i Gällivare har fått en enkät där föräldrar får svara på frågor om behovet av undervisning på samiska, finska eller meänkieli. Enkäten tar också reda på antalet invånare som förstår och/eller pratar något av språken.

– Vi vill veta var vi ska sätta in servicen och hur de vill att kulturen ska bli synlig, säger Lena Helin.

GÄLLIVARE

Antal invånare: 18 553 (2009)
Statsbidrag: 1 250 000 kr.
Antal meänkielitalande: Cirka 35-40 procent av invånarna.

SAMRÅDSGRUPPEN BILDADES i januari med de finska och samiska föreningarna. De meänkieli-talande saknade en förening men efter att Medborgarskolan och Studiefrämjandet fått minoritetsspråksmedel till kurser i meänkieli lyckade lärarna få igång en lokalförening till STR-T, Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset.

Samrådsgruppen har tagit fram kriterier och bestämmer vilka projekt som kan få medel. Handlar det om mer än ett basbelopp måste Lena Helin få politikernas godkännande.

– Det har varit en väldig enighet i gruppen och jag tänker att det här borde vi ha startat långt tidigare, säger hon.

Projekten som beviljats stöd handlar om allt från språkföreläsningar och ordböcker på meänkieli till kurser och kultur i alla former. Lena Helins råd till nya kommuner är att starta en samrådsgrupp, att tänka på att kultur är väldigt viktigt och att se till att engagera eldsjälarna. ■

Berg lyfter fram det samiska och bjuder in till samtal

TACK VARE MINORITETSPENGARNA KUNDE ett föräldrakooperativ starta en samisk förskola i Glen i Bergs kommun.

När Skålans skola, som hade en samisk integrering även för förskolebarn, skulle läggas ner insåg föräldrarna att de måste agera och nu finns kooperativet ”Fjällets barn” med sydsamisktalande personal på två halvtidstjänster. Flera av föräldrarna tillhör generationen som inte kan samiska och för dem är det en mycket stor sak att barnen nu får chansen som de själva inte fick. Om inte Berg varit förvaltningsområde hade förskolan troligen aldrig startats.

– Nej, framför allt hade nog inte ens idén kommit upp om vi inte haft Samiska rådet, säger Brittinger Stein Öhrnell, kommunchef i Berg.

> *Idéer har minoriteterna själva, man behöver inte veta facit.*
>
> **Brittinger Stein Öhrnell, kommunchef Bergs kommun**

Berg är en av de nya kommunerna som ingår i det samiska förvaltningsområdet sedan januari 2010. I kommunen bor 7 500 invånare och man får 750 000 kronor för att kunna uppfylla den nya lagen. Pengarna har kommunen valt att dela upp i tre poster: barnomsorg, äldreomsorg och förvaltning. Minoritetspengarna har också fördelats till projekt inom förskolan, till sömnadskurser och språkbad.

DET SAMISKA RÅDET BESTÅR av fem samiska representanter från samebyarna och fem kommunala tjänstemän. Efter det lyckade projektet med förskolan blir nästa steg att starta en dagligverksamhet för äldre samisktalande i Glen.

Kommunen har också projektanställt en same som kartlägger språksituationen och behoven bland äldre och barn. Via en enkät som gick ut innan lagen trädde i kraft ska man bland annat ta reda på hur många och inom vilka arbetsgrupper i kommunen som det finns samisktalande.

– Inom äldreomsorgen fanns inte samisktalande personal och nu är tanken att äldre samer ska få stimulans och kultur i den planerade dagligverksamheten, säger Brittinger Stein Öhrnell.

– Och dessutom har vi i samerådet sagt att när det ska rekryteras personal till äldreomsorgen ska det vara en merit om man kan samiska, säger Marie Frantz, kommunsekreterare.

Personalen i kommunen har utbildats och fått information om lagen. Samiska rådet har också varit på utbildning på Språkcentret i Östersund.

BRITTINGER STEIN ÖHRNELL TYCKER att det är en stor fördel med tvåspråkigheten och samebyarnas engagemang.

Man är på god väg att skapa en annan attityd i samhället, ett större intresse och självmedvetande.

– Samerna i vår kommun har inte synts på det här sättet tidigare och nu har vi till exempel påbörjat en diskussion om samiska skyltningar på offentliga byggnader och vägskyltar, säger Marie Frantz.

Hur stor roll spelar pengarna från staten?

– En jättestor roll. Språket är hotat och ska vi få igång en utveckling är det nödvändigt med pengarna, säger kommunchefen.

Pengarna är också avgörande för hur det ska gå i framtiden. Brittinger Stein Öhrnell säger att fler ungdomar kanske väljer att stanna kvar om det erbjuds jobb och distansutbildningar.

– Jag tycker inte att det finns argument för någon kommun att inte ingå i förvaltningsområden. Man får kasta sig ut och bjuda in till samtal. Idéer har minoriteterna själva, man behöver inte veta facit. ■

FOTO: LEIF MILLING

BERG

Antal invånare: 7 500

Antal samiska invånare: Under kartläggning.

Statsbidrag: 750 000 kr.

Förskolan Vaerien Maanah (Fjällets barn) i Bergs kommun.

Samråd är avgörande för hur bra en kommun lyckas

EN KOMMUN HAR ALLT att vinna på att vara flerspråkig. Lyfter man de nationella minoriteterna leder det till mer aktiva medborgare.

Professor Leena Huss, själv sverigefinne, som är forskningsledare på Hugo Valentin-centrum vid Uppsala universitet, förklarar att språk är en relevant resurs för ett samhälle.

– Det har visat sig att när en kommun ger nationella minoriteter en möjlighet att lyfta sitt språk påverkar det många att bli mer aktiva och intresset för lokal politik blir större. Det leder också till fler kulturarrangemang. De blir helt enkelt aktivare medborgare som känner att de kan påverka.

Man måste förstå de nationella minoriteternas historia, många har upplevt en känsla av att vara stigmatiserade och därför är kommunens vilja och uppskattning viktig.

Samråd mellan kommunen och de nationella minoritetsgrupperna är avgörande för hur bra en kommun lyckas. Leena Huss råder kommunerna att ta initiativet, visa möjligheterna och sedan lyssna på svaren som kommer.

– Det är omöjligt för en kommun att veta vad som är vettigt eller nödvändigt ur minoriteternas synvinkel. Därför är det oerhört viktigt med kontakten, säger Leena Huss.

I MÅNGA KOMMUNER FINNS i dag nationella minoriteter som kan känna sig isolerade, som inte har någon att prata med på sitt eget språk. Och de är ovetande om att det finns andra i precis samma situation.

– När de väl får chansen att mötas och berätta vad de vill inser man att intresset är stort, säger Leena Huss.

Man ska inte döma intresset för språken efter hur många som kommer till kommunhuset och vill prata på sitt språk. Önskemålet bland minoriteterna är oftare ett större språkmedvetande i vardagen.

– I äldreomsorgen ser man till exempel att det inte bara handlar om tillgång till språket utan också miljön, maten och kulturen, säger Leena Huss.

Hennes råd till kommuner som vill få igång ett meningsfullt arbete är att starta med pedagogiska insatser, att se till att personalen förstår de nationella minoriteternas situation och historia. Och minoriteternas egna kulturarrangemang kan bli en ögonöppnare i förlängningen.

– Man visar att det är något positivt med kulturen, både för majoriteten och minoriteten. Särskilt viktigt är det för unga människor att se att kulturen hänger ihop med språket och identiteten, säger Leena Huss.

UNGDOMAR NÅS OCKSÅ GENOM språkbad och språkläger. Det finns en stor tillfredsställelse i att möta andra i samma situation. Det är lika viktigt för vuxna som kanske inte fått lära sig sitt språk eller inte lärt sina barn språket att få träffas.

– Egentligen behövs familjeläger med flera generationer. Barnen ser att vuxna tycker att språket är viktigt och den äldre generationen som har språket inser att de

Leena Huss råd till kommuner som vill komma igång

1. **Det behövs pedagogiska insatser, ha en utbildningsdag för personalen och bjud in kommuner som redan ingår i förvaltningsområdena för att få tips.**
2. **Tro inte att de nationella minoriteterna är privilegierade, snarare är de bortglömda och känslan ärvs i generationer.**
3. **Om kommunen visar att det är önskvärt att lyfta fram kultur och språk får man bort det negativa medvetandet och det ger aktivare medborgare.**
4. **Satsa på kulturarrangemang, av minoriteter för både majoriteten och minoriteten.**
5. **Samråden med de nationella minoriteterna måste vara kontinuerliga.**
6. **Svara inte slentrianmässigt att inga nationella minoriteter bor i er kommun. Ta reda på hur det ligger till.**

”Jag tror knappast att det finns en enda kommun i Sverige där det inte finns någon nationell minoritet”, säger Leena Huss, professor i finsk-ugriska språk vid Uppsala universitet.

FOTO: JOHAN JEPPSSON

är viktiga i samhället eftersom de bär på kunskaperna, säger Leena Huss.

Hon uppmanar kommunerna att ta reda på fakta. Många minoriteter är ”osynliga” vare sig de vill det eller inte.

– Säg inte ”Vi har inga romer” eller ”Vi har inga finnar” om ni inte vet det helt säkert. Så har man sagt i många kommuner och sedan visar det sig att det inte var sant. De fanns visst. Jag tror knappast att det finns en enda kommun i Sverige där det inte finns någon nationell minoritet, säger Leena Huss. ■

> ***Det har visat sig att när nationella minoriteter får en möjlighet att lyfta sitt språk påverkar det många att bli mer aktiva och intresset för lokal politik blir större. De blir helt enkelt aktivare medborgare.***
>
> **Leena Huss, professor Uppsala universitet**

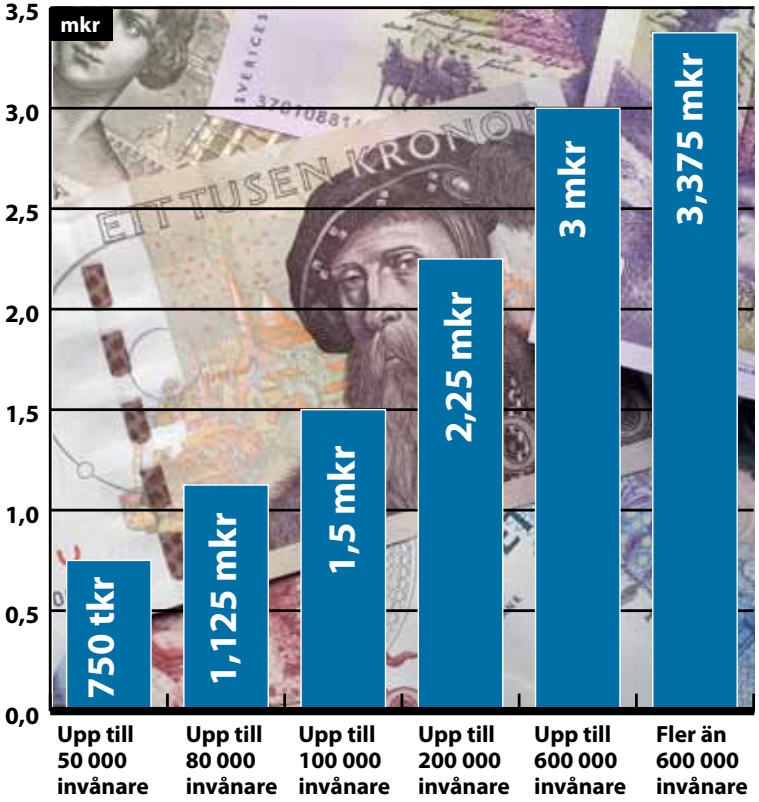

Så mycket får din kommun

KOMMUNER SOM INGÅR I fler än ett förvaltningsområde får ett tillägg på 500 000 kronor. Landsting får 250 000 kronor.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2011 att det ska satsas ytterligare fem miljoner kronor i statsbidrag till de kommuner som frivilligt ansluter sig till förvaltningsområdena. Det skulle innebära att den totala budgeten för de nationella minoriteterna blir 85,5 miljoner kronor.

Just nu väntar fem kommuner på besked från regeringen om de ska få ansluta sig till det finska förvaltningsområdet: Göteborg, Skinnskatteberg, Hofors, Sundbyberg och Umeå (idag samiskt förvaltningsområde som vill utöka och även ingå i det finska förvaltningsområdet).

Nytt intranät ska underlätta arbetet

FÖR ATT UNDERLÄTTA arbetet i förvaltningskommunerna och andra myndigheter som berörs så håller Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget på att bygga upp ett internetbaserat verktyg, ett intranät.

Tanken bakom det nya intranätet är att handläggare och andra som arbetar med frågor som berör de nationella minoriteterna på ett enkelt sätt ska kunna hitta relevanta dokument och goda exempel som underlättar deras arbete. Intranätet ska också göra det möjligt att diskutera frågeställningar och ta del av andras erfarenheter.

Målet är att intranätet ska bli ett attraktivt nätforum och ett nyttigt verktyg för diskussion och kommunikation i det fortsatta reformarbetet. Intranätet ska också på ett enkelt och naturligt sätt leda till ökad samverkan mellan de som jobbar i kommuner och myndigheter.

Suomikoti, finskt äldrecentrum i Enskede, Stockholm.

FOTO: JOHAN JEPPSSON

Utgivningsår: 2010
ISBN: 978-91-7281-391-5
Produktion: Länsstyrelsen i Stockholms län.
Text: Ann-Helén Laestadius.
Fotografer: Johan Jeppsson, Lotta Landström, Krister Larsson och Leif Milling.
Smycket på framsidan är tillverkat av Torild Labba.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Sveriges
Kommuner
och Landsting

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN
Enheten för minoritetsfrågor
Box 22067, 104 22 STOCKHOLM
Telefon: 08-785 40 00
Webb: www.lansstyrelsen.se/stockholm/minoriteter
E-post: minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se

SAMETINGET
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA
Telefon: 0980-780 30
Webb: www.minoritet.se
E-post: info@sametinget.se

SVERIGES KOMMUNER & LANDSTING
Hornsgatan 20
118 82 STOCKHOLM
Telefon: 08-452 70 00
Webb: www.skl.se
E-post: info@skl.se